

Schriftelijke inbreng ACM Rondetafelgesprek Energiewet

De ACM is positief over het wetsvoorstel voor de Energiewet, net als eerder aangegeven in de Uitvoerbaarheids- en Handhaafbaarheidstoets. Wel ziet de ACM noodzaak om de positie van de consument te versterken met de volgende drie aanbevelingen:

- Introduceer een compensatiefonds om consumenten beter te beschermen bij faillissementen
- Behoud de bevoegdheid om onredelijke tarieven te maximeren
- Vergroot de vergelijkbaarheid van contracten

De ACM wil bijdragen aan het versnellen van de energietransitie en tevens zorgen voor betaalbaarheid en leveringszekerheid voor iedereen.

De ACM is dus voor een snelle invoering van de Energiewet om hiermee ruim baan te maken voor de energietransitie en de consument beter te beschermen.

Introduceer een compensatiefonds om consumenten beter te beschermen bij faillissementen

Wanneer de consument een hoger voorschot heeft betaald dan is verbruikt aan energie, krijgt de consument bij een faillissement meestal niets meer terug. Een compensatiefonds zorgt ervoor dat consumenten bij faillissementen te veel betaalde voorschotten wel terugkrijgen. Dat soort fondsen bestaan ook in de reisbranche en voor woonwinkels. Het compensatiefonds moet worden gefinancierd door de branche zelf.

Behoud de bevoegdheid om onredelijke tarieven te maximeren

Een tarief is onredelijk wanneer leveranciers te veel geld vragen bovenop de prijs die zij zelf voor de energie betalen. De ACM kan nu ingrijpen bij onredelijke tarieven; de ACM heeft dan de bevoegdheid om een vervangend maximum tarief voor te schrijven. Dankzij deze bevoegdheid heeft de ACM in het voorjaar van 2023 intensief onderzoek kunnen doen naar de redelijkheid van de tarieven van een aantal grote energieleveranciers. Bovendien gaat er een preventieve werking uit van deze bevoegdheid.

In het wetsvoorstel ontbreekt deze bevoegdheid. De Europese wetgeving gaat uit van vrije energieprijzen omdat er voldoende concurrentie zou moeten zijn. Maar soms is er onvoldoende concurrentie waardoor tarieven kunnen stijgen tot onredelijke hoogte. Dan moet de ACM kunnen blijven ingrijpen. Het risico op onredelijke tarieven doet zich bijvoorbeeld voor bij de dreiging van een tekort aan aardgas waardoor de prijzen exploderen. Leveranciers zouden dan door een gebrek aan concurrentie onredelijke tarieven kunnen vragen. Het moet daarom mogelijk blijven voor de ACM om in dat soort situaties in te grijpen met een maximumtarief. De Europese Elektricitetsrichtlijn biedt in dergelijke gevallen ook ruimte om een dergelijk instrument in de wet op te nemen. Ook “slapers” (consumenten die niet overstappen) moeten beschermd kunnen worden als zij onredelijke tarieven moeten betalen.

Vergroot de vergelijkbaarheid van contracten

Door de veelheid aan energieleveranciers en soorten contracten is het voor de consument moeilijk om opties te vergelijken en een goede keuze te maken.

Vergelijkingssites kunnen helpen, maar zij presenteren alleen contracten indien deze door leveranciers tegen betaling bij de vergelijkingssites worden aangeboden.

De ACM wil dat energieleveranciers verplicht worden om al hun actuele contracten uniform en makkelijk leesbaar te publiceren op hun websites. Het aanbod aan contracten wordt hiermee makkelijker vindbaar voor consumenten en vergelijkingssites. Ook verplichte versimpeling van contracten moet volgens de ACM worden overwogen.

Voor het afnemen van stroom en gas zijn er diverse contractvormen. Contracten kunnen bijvoorbeeld verschillen in looptijd, frequentie van tariefaanpassingen, groene of grijze oorsprong, prijs per eenheid, vaste kosten en welkomst- en loyaliteitsbonussen. Ook zijn er contracten die enkel beschikbaar zijn voor specifieke groepen huishoudens. Sommige van deze verschillen zijn nuttig omdat ze aansluiten bij behoeftes van consumenten. Denk bijvoorbeeld aan looptijd. Tegelijkertijd maken de vele verschillen en beperkingen het voor de consument ingewikkeld om contracten met elkaar te vergelijken en een goede keuze te maken. Vergelijkingssites kunnen dat probleem ook niet volledig oplossen. Ook de huidige modelcontracten lossen dit probleem onvoldoende op. Uit de ACM Monitor Consumentenmarkt Energie blijkt dat de modelcontracten over het algemeen hogere tarieven kennen en daarmee weinig gekozen worden door consumenten.

Beperkingen aan de contractsvrijheid moeten daarom worden overwogen. Daarbij kan worden gedacht aan een verbod op het gebundeld aanbieden van energie met andere producten, zoals verzekeringen en telefonie. Daarnaast is het een optie om loyaliteits- en welkomstbonussen niet langer toe te laten: leveranciers die korting willen bieden, moeten dat doen door hun tarieven te verlagen waardoor de vergelijkbaarheid van contracten toeneemt.